СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

РІК LVI. Ч. 12. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, пятниця, 17-го січня 1948. No. 12. JERSEY CITY and NEW YORK, Friday, January 17, 1948. VOL. LVI.

ТРИ ЦЕНТИ В ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237. 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

ФЕДЕРАЛЬНА КОНТРОЛЯ ГОСПОДАРКИ ЗАСОБОМ ПРОТИ ІНФЛЯЦІЇ — У ЗВІТІ ПРЕЗИДЕНТА

Вашингтон, 14 січня. — У другому Річному Господарському Звіті, предявленому конгресові, президент Труман вказав на конечність устабілізування американського добробуту при допомозі „добре передуманих управильняючих засобів". Президент виразно остеріг конгресменів, що наша країна може попасти знову в господарську депресію і тоді треба буде далеко гостріших засобів до видужання ніж ті, які він предявляє тепер.

Звіт з економічного стану держави обіймає загальний огляд економічної діяльности в Злучених Державах в минулому році; згадує про 60,000,000 людей при праці, піднесення продукції 7% понад продукцію за 1946 р. і пригадує на підвишку робітничих платень і зисків ,впарі з якими йшла підвишка цін і зростала інфляція. Після того президент переходить до вичислення господарських цілей в 1948 р., які він ділить на негайні і на дальше пляновані. До негайних він зараховує контролю цін, харчів, пайкування, приділ матеріялів для продукції і управильнення кредитів. До далекойдучих зараховує розвиток природних багатств і виряду для дальшого їх використування, а спеціяльну увагу кладе на розвиток умових і фізичних сил, як одиниць так і загалу населення. Як засоби до цього він доручає освіту, здоровля й суспільне забезпечення. До розвитку природних багатств потрібні є відповідні установи, які теж повинні подбати про ліпший розподіл випродукуваних багатств. Поліпшення господарського стану Америки причиниться до приспішення господарської відбудови Европи — оце головні думки в Господарському Звіті.

ПОДАТКОВИЙ ЗАКОНОПРОЄКТ З ДОРУЧЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА

Вашинґтон. — У палаті репрезентантів зголосив Джан Динджел податковий законопроєкт з доручення президента. У ньому находиться звісне домагання президента, щоб знизити по $40 на кожну особу висоту загального приходу, який підлягає оподаткуванні, а наложити 75% податку на чисті зиски з підприємств, щоб відбити втрату на податках від менших річних приходів. Цей законопроєкт є відповідю на республиканський біл, який передбачує загальну знижку податків на $5,600,000,000 в біжучому році.

АБО ПЛЯН МАРШАЛА, АБО БІЛЬША АРМІЯ—РОЯЛ

Вашингтон. — Під час переслухання перед сенатською комісією закордонних справ сказав секретар армії Кенет С. Роял, що коли не буде переведена програма для видужання Европи, тоді армія і буджет для неї мусять бути негайно збільшені. Коли Західна Европа не дістане відповідної економічної допомоги, тоді треба нам бути готовими на політичну агресію збоку тоталітарних держав, які противляться усьому, що походить з демократичних країн, заявив Роял. Він не відтягнув своїх заміток навіть тоді, коли предсідник комісії Ванденберг зажадав цього від нього.

ПАРТІЯ ВОЛЕСА НЕ МАЄ ПРАВНОГО ПРИЗНАННЯ

Шікаго. — Прогресивна Партія з Ілиной, яка підтримує Генрія А. Волеса в його кандидатурі на президента при цьогорічних виборах, не дістала признання окремої політичної партії в суді, а тим самим не матиме права виставити свої бальоти підчас виборів. Рішення видав суддя Джейкоб Берковіч в окружнім суді повіту Кук, в якому лежить місто Шікаго.

АРЕШТИ ЗА НАМАГАНУ ВИСИЛКУ ВИБУХОВИХ МАТЕРІЯЛІВ

Ню Йорк. — Пять мужчин попало під арешт на підставі домагання Федерального Бюра Інвестигації за те, що брали участь у намаганій висилці вибухових матеріялів до Палестини. Пять інших виїхали в час до Палестини й поліція не могла їх досягнути, Арештованим закидають пачкування вибухових матеріялів під неправдивим означенням, наче б це були складові части машин.

ГИНУТЬ ОЛЕНІ З ГОЛОДУ В ЛІСАХ

Бер Мавнтен, Н. Й. — Майже три четвертини оленів, та серн, які находяться в стейтовім парку, в якому звірина находиться під правною охороною, загрожені голодовою смертю, бо внаслідок недавних снігів вони не можуть найти харчів. Закон стейту Ню Йорк забороняє стріляти олені в часі між 15 січня і 15 квітня, отже єдина рада, щоб з них мати хосен, це постачання паші й інших харчів.

Маршал відкидає домагання Тіта за зворот золота

ПРОТИСТАВИТЬ АМЕРИКАНСЬКІ ПРЕТЕНСІЇ ДО ЮГОСЛАВІЇ

Вашинґтон, 14. січня. — Злучені Держави відкинули домагання Югославії, щоб звернути їй $70,000,000 в золоті, які лежать „заморожені" в американських банках. У відповідь на ноту югославського амбасадора Сави Н. Косановіча секретар стейту Джордж С. Маршал каже, що Югославія мусить наперед заспокоїти претенсії Злучених Держав, заки прийде до загального розрахунку за маєтки Югославії, які находяться в нашій країні. Америка домагається від югославського диктатора Тіта заплати $42,000,000 за забрані маєтки, а крім цього відшкодування за два американські літаки, зістрілені над Югославією в 1946 р. Так само не покінчені ще рахунки з Ленд-Лізу між Америкою й Югославією. Маршал пригадав, що Америка давала обильні фонди й матеріяли на допомогу Югославії, а за це уряд Югославії відплатився гострим поборюванням Пляну Маршала, придуманого для відбудови Европи.

АМЕРИКАНЦІ НЕ УСТУПЛЯТЬ З БЕРЛІНА, КАЖЕ ЛОВЕТ

Вашингтон. — Підсекретар стейту Роберт А. Ловет заявив на пресовій конференції, що американці остануться надальше в Берліні, не зважаючи на осторогу советських газет, що вони повинні забратися звідти ніби тому, що Америка противиться обєднанні Німеччини. Америка, за заявою Ловета, останеться дальше на своєму становищі в Берліні й буде сповняти свої зобовязання. При цій нагоді Ловет оприлюднив деякі перепони, які ставить американцям советська влада в Берліні.

ПЕРУ ДОМАГАЄТЬСЯ РОЗСЕЛЕННЯ СКИТАЛЬНИКІВ В ПЛЯНІ МАРШАЛА

Ню Йорк. — Сюди наспіли вісті з Ліми, столиці Перу, що перувіянський міністер закордонних справ д-р Ґарсія Саян в розмові з промисловцями й банкерами вийшов з доманням, щоб у Пляні Маршала вставити точку про допомогу в розселенні скитальників з Европи до країн Латинської Америки. Тоді, на думку Саяна, Плян Маршала був би більше приємливий. Про це довідується Ню Йорк Геральд Трибюн з телеграми, яку дістав перувіянський консулят від Саяна. Він висловив думку, що розселення скитальників допоможе Европі виживити своє населення, а Америці використати робучу силу нових імігрантів.

Америка відкриє важливу повітряну базу в Африці

Лондон, 15. січня. (АП). — Вчора тут повідомлено, що Злучені Держави Америки вкоротці знову відкриють свою дуже важливу під стратегічним оглядом повітряну базу в Миллага біля Тріполі в Лібії, Північна Африка. Цим аеродромом користувались американські транспортові літаки під час війни. Представники американських повітряних сил в Европі заявили, що цю базу відкриється „з огляду на додаткові лети з постачанням, необхідним для американських місій на Близькому Сході, включно з Грецією та повітряною базою в Дгагран в Савдівській Арабії". Секретар оборони Джеймс Форестал у Вашинґтоні заявив, що це не буде „повітряна база у військовому розумінні, тільки „зупинка на шляху до Атен".

МОБІЛІЗАЦІЯ СИЛ ДОВКРУГИ ОРІЄНТУ

Лондон, 15. січня. — Рівночасно з повідомленням про безпосереднє відкриття важливої американської повітряної бази в Лібії, в Північній Африці, британські власті заявили, що 70,000 британських вояків будуть в короткому часі перевезені з Палестини на остров Кипр, перемінюючи цей остров в „другу Мальту", ключевий пункт в британській оборонній системі в східній частині Середземного моря. Командант американських повітряних збройних сил в Европі, ген. С. Е. ЛеМей відлетів в понеділок в інспекційну подорож військових баз в районі Середземного моря. Московське радіо повідомило, що Америка плянує встановити військово-морську базу в Бенґазі в Киринаїці в Тріполітанії. З Вашинґтону потверджено, що Америка в цьому напрямку „пробувала ґрунт". Американсько-британські заходи в районі Середземного моря вважається в дипломатичних колах за відповідь на скріплені советські зусилля щодо Орієнту та за дальший етап в східно-західній „холодній війні". Звертається увагу на один інтересний „дрібний факт", що двох зпоміж організаторів нелегальної висилки вибухових матеріялів з Ню Йорку до Палестини, відїхали в листопаді до Палестини советським кораблем „Россія". За ними шукає Еф-Бі-Ай.

СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ НАЛЕЖИТЬ ТІЛЬКИ ДО ТРЬОХ АҐЕНЦІЙ О.Д.

Лейк Соксес, Н. Й., 15. січня. — Советський Союз належить тільки до трьох спеціяльних агенцій Організації Обєднаних Держав, тоді як чотири інші великодержави — Америка, Британія, Франція і Китай — належать до всіх десять. Советський Союз бойкотує Мандатну Раду ОД і теж відмовився брати участь в працях створених на останній сесії Загального Зібрання ОД Малої Асамблеї, Балканської Комісії та Корейської Комісії. Дальше, Совєти не вислали своїх представників на наради Міжнародної Торговельної Організації в Гавані. Крім того, Совети відмовилися від участи в таких міжнародних організаціях: Міжнародна Організація Праці; ЮНЕСКО (Виховна, Наукова і Культурна Організація ОД); Організація Прохарчування і Сільського господарства; Міжнародна Організація Цивільної Авіяції; Світовий Банк; Міжнародний Монетарний Фонд і Міжнародна Організація для Збігців (IPO). Підсоветська Україна теж належить тільки до трьох агенцій ОД, а Білорусь тільки до двох.

ІТАЛІЯ МАЄ НЕОФІЦІЯЛЬНОГО ПРЕДСТАВНИКА В О.Д.

Лейк Соксес, Н. Й., 15. січня. — Вчора тут виявлено, що Італія, членство якої в О.Д. бльоковане советським спротивом, має вже від трьох місяців в цій світовій організації свого неофіціяльного представника в ролі „спосерігача". В найблищому часі він задумує відкрити в Ню Йорку своє окреме бюро.

СТАЛІН — СТО-ПРОЦЕНТОВИЙ ДЕПУТАТ

Москва, 14. січня. (АП). — Минулого понеділка відбулися вибори до міських рад в поодиноких советських „республіках", під час яких з „великим підйомом" вибирано Сталіна — в додатку до попередніх вже виборів — теж депутатом до міських рад столиці Грузинської, Кіркізської та Казахської „республік". В усіх випадках Сталін одержав 100% голосів.

РЕВОЛЮЦІЯ АМЕРИКАНСЬКИХ ЖІНОК ПРОТИ „НЮ ЛУК" — ПИШЕ МОСКОВСЬКА „ПРАВДА"

Лондон, 14. січня. (АП) — згідно з реляціями московської радіовисильні, комуністична „Правда" сьогодні надрукувала кореспонденцію свого нюйорського дописувача, в якій говориться, що американські жінки бунтуються проти поширеної тепер тут моди довших суконок. „Правда" твердить, що цю моду накидують американським жінкам потентати текстильної індустрії та моди, щоб більше заробити, тоді як „інфляція вже підміновує життеву стопу мільйонів американських родин".

УСПІХ ПЕРШОГО ДНЯ ГОЛОДІВКИ ҐАНДІ НА ІНТЕНЦІЮ МИРУ: 1,650 ВБИТИХ

Ню Делгі, Індія, 15. січня. (АП). — Могандас К. Ґанді почав свою голодівку на інтенцію замирення між гіндусами і музулманами. Негайно після того його повідомлено про нову жахливу масакру в потягу в Пакістані, після якої з усіх 2,400 не-музулманських втікачів залишились в живих тільки 750.

ЗАПОВІДАЮТЬ БАЛКАНСЬКИЙ СОВЄТСЬКИЙ СОЮЗ

Відень, 14 січня. Сьогодні через столицю Австрії переїздили в дорозі з Букарешту до Швайцарії члени румунської королівської сімї. В розмові зі закордонними кореспондентами вони заявили, що абдикація румунського короля була тільки фрагментом в советському пляні щодо Балканських країн та що дальшим кроком в цьому пляні буде створення Балканського Советського Союзу з Югославії, Болгарії, Румунії, Мадярщини і Альбанії та підпорядкування всіх цих країн диктатурі Тіта. Кінцевою метою цеї російської політики на Балканах є остаточна окупація всіх Балканських країн у формі їх „добровільного" приступлення до СССР. Докищо переводиться повну большевизацію цих країн, достосовуючи їх цілком до внутрішніх відносин в советській Росії.

ПЛЯН МИТНОГО СОЮЗУ МІЖ ІТАЛІЄЮ І ФРАНЦІЄЮ

Париж, 15 січня. Тут вже від деякого часу відбуваються французько-італійські переговори в справі тісного митного союзу між обома країнами, який мав би бути проголошений вже в найблищому часі. Цей союз, що лучив би господарства двох великих европейських країн, був би основною частиною плянованого і вже частинно здійснюваного загального митного союзу західньо-европейських країн, що його передбачується в здійснюванні Пляну Маршала та що дало б серіозний вклад в загальну стабілізацію теж політичних відносин в Европі.

ВІДЛОЖЕНО КОНФЕРЕНЦІЮ В СПРАВІ ПЛЯНУ МАРШАЛА

Лондон, 15 січня. У звязку зі заявою підсекретара стейту Ловета, що було б краще не скликати тепер ще конференції заінтересованих в Пляні Маршала 16 західньо-европейських країн, Британія і Франція вчора відложили цю пляновану на початок лютого конференцію на необмежений час. Директор економічних справ у французькому міністерстві, Герве Альфанд, ще вчора вернувся до Парижа, відбувши тільки дві розмови в британському міністерстві закордонних справ.

БРИТАНІЯ ЗАПЕРЕЧУЄ ПОГОЛОСКИ ПРО ДЕВАЛЮАЦІЮ

Лондон, 15 січня. Британське міністерство скарбу вчора рішучо заперечило поновлені поголоски про безпосередню девалюацію фунта стерлінгів, що їх поширювано в лондонських фінансових колах та підсичувано повідомленнями з Канади і Вашингтону. Преставник уряду, заперечуючи поголоски заявив, що він „не може уявити собі, як могли поширитися так сильно такі глупі сплетні, як ці про девалюацію британських грошей".

НАРАДИ В СПРАВІ ПРОХАРЧУВАННЯ РУРЩИНИ

Франкфурт над Майном, Німеччина, 15 січня. Рівночасно з конкретною підготовкою до створення німецького економічного уряду для американсько-британської Бізонії та до перебрання ним поодиноких завдань, британське військове управління скликало до Діссельдорфу німецьких представників самоуправління, індустрій та професійних спілок на спільні наради в справі загрозливо критичного харчового положення в промисловому районі Рурщини.

КОМУНІСТИ ПРОГРАЛИ У ФРАНЦУЗЬКІЙ АСАМБЛЕЇ

Париж, 15 січня. Комуністичні посли своєю поведінкою, галасом і відвертими бунтами перемінили французький парламент в місце політичних розрахунків в найбільш негідній формі. Це з черги компромітує їх в очах французького народу і тільки скріплює наставлення проти них. Вчора в Національній Асамблеї комуністи знову втратили два чолові пости в парляментарній репрезентації, а їхні протести залишаються без відгуку.

АМЕРИКА ПРИСПІШУЄ ДОПОМОГУ ГРЕЦІЇ

Атени, 15 січня. Керівник американської допомогової програми в Греції, Д. П. Ґрисволд, вчора повідомив, що грецький уряд рішив збільшити свій Корпус Національної Оборони зі 42 батальйонів по 500 осіб кожний до 54 батальйони такого самого чисельного складу кожний. Вони негайно перейдуть відповідний вишкіл та стоятимуть ґарнізонами у містах, щоб звільнити армію до офензивних дій. У звязку з цим Америка рішила теж приспішити постачання допомоги, головно військового виряду.

СУДИТИМУТЬ ГАЙНКЕЛЯ

Нюрнберг, Німеччина, 15 січня. Німецький денацифікаційний суд повідомив сьогодні, що в лютому в місті Анбах судитимуть за націзм відомого німецького конструктора бомбардувальних літаків, Ернста Гайнкеля.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.00	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

ЯК НЕМА ДИНАМІЧНОГО ЛІДЕРА...

Рік, у якому відбуваються в Америці президентські вибори, є звичайно таким роком, коли то найбільше говориться про потребу мати у проводі держави великого лідера, людину з авторитетом, визначну індивідуальність, якої слово заважувало б в цій країні та до якої ставились би з повагою і подивом теж і чужі народи. Тому, що бувший президент, Френклин Д. Рузвелт, зломивши с т а р у традицію, згідно з якою американський президент не повинен би оставати в уряді довше як дві каденції, був президентом понад 12 років і помер, зачавши четверту каденцію, зачав дехто приписувати йому не тільки надзвичайні спосібности, але й повивати його особу таким лідерським німбом, такою необхідністю його особи і такими великими прикметами, що можна було побоюватись, чи часом уже й до Америки не зачинає діставатись „европейська лідерська хвороба". Та Рузвелт не був ніяким „фюрером" чи „вождом" в европейському значенню, хоч був дуже самопевним, а часом і бундючним. Це, що його вибрано стільки разів президентом, треба приписати головно военним обставинам, а щойно в дальшу чергу цьому, що сам він був зручним політиком і знав, як і чим зєднувати собі популярність. Він же походив зі славної Тамані Гол в Ню Йорку, себто тої політичної машини, яка будувала свою силу (як й інші подібні американські організації) на інституції більших чи менших лідерів, що то не навчені питати, а тільки робити так, як приказано. Не зважаючи на це, Рузвелт таки мав багато з провідницького „ чару", чого йому не відмовляють навіть і завзяті його противники. За таким саме „чаром" оглядаються тепер головні партії.

Демократична партія знає, що Труман добрий президент, але журиться тим, що він не потягає за собою мас в такий спосіб, як Рузвелт, а при виборах це значить багато. Республиканська партія має багато спосібних людей, але теж не видно між ними нікого такого, що був би такою надзвичайною лідерською індивідуальністю, яка потягнула б за собою якнайбільше виборців.

Ось цю обставину пробує тепер використовувати „третя партія", видвигаючи кандидатом на президента — як вона голосить — „другого Рузвелта", себто Генрі Волеса, якого, як от на вічу в Нюарку, ставлено нарівні з Вашинґтоном і Линколном.

Отже так є, пише д-р Френк Кінґдон, кандидат на сенатора з Ню Джерзі, що не маємо тим разом „динамічних" кандидатів на президента і так виглядає, що хто б не дістався до Білого Дому при найближчих президентських виборах, то він не буде „барвистим президентом". Та чи він мусить ним бути? Чи доконче треба, щоб він ним був? Кінґдон каже, що американська історія виявляє, що ця країна мала майже завжди таких президентів, яких у даному часі потребувала. Він звертає увагу тим, які „не чуються щасливими, як нема героя", що „суть демократії в тому, що ми не є залежні від лідерів, що демократична философія не визнає фюрерського принципу, та що ми переконані, що здоровий розум цілого народу, виявлений через своїх представників, буде завжди вистачальним, щоб відповісти вимогам кожної потреби".

Ми рідко годимось з Кінґдоном. Одначе в цьому випадку його розумування видається нам слушним.

Під знаком космічної сили

Дня 13-го січня світова преса подала повідомлення з Парижа, що французький вчений, проф. Пієр Ожер (Pierre Auger) відкрив новий тип радіоактивного тіла в космічних проміннях, що відзначається невідомою ще досі величезною проблемовою силою та яке вможливить ще повніше розбиття атому і визволення ще більшої атомової сили. Це знову пригадує цю переломову атомову добу, в якій живемо, про яку часто говоримо, але з якої не завжди здаємо собі справу.

Слова „атомова енергія", „атомова бомба", „атомова війна" і т. п. вимовляємо сьогодні вже, або краще, ще з такою самою легкістю, як говорили б про будьяку буденну річ. А в цих словах криється сила, на якій збудований всесвіт і яка одної гарної днини могла б закінчити це, що сьогодні розуміємо під всіми матеріяльними і духовими людськими надбаннями та історію й самого людства. Вона теж могла б зробити в найповнішому розумінні того слова революцію в дотеперішньому способі життя та розвитку людини. Все залежить від тої ж людини, як і в яких цілях вона цю визволену космічну енергію використає. Людство стало перед ділемою небуденного росту і розвитку, або суцільної руїни і знищення. Ще ніколи доля цілого людства не була в його руках в такому екстремістичному значенні, як на початку цеї атомової доби.

Досі, крім кількох проб, атомову енергію використано тільки в деструктивних цілях. Дві атомові бомби, скинені на Японію, вистачали на те, щоб зруйнувати два міста, вбити сотні тисяч людей і закінчити війну. А це були, кажучи образово, атомові бомби ще „в пеленках". Яка їх сила і скільки їх вже напродуковано до сьогодні! Справжнім щастям для людства є факт, що ця страшна космічна сила, зглядно її визволення продовжують бути таємницею виключно Злучених Держав Америки. Але на як довго? І що станеться тоді, як використання атомової енергії, всерівно, в деструктивних чи конструктивних цілях, перестане бути таємницею?

Людина визволила атомову енергію, зробивши тим самим — вже було б замало сказати тільки епохальний крок вперед. Цей технічний прогрес випередив на, здавалося б, цілі століття політичний і суспільний розвиток людства та його ментальність. В таких обставинах визволення космічної сили може статися фатальним для людства, якщо воно не потрапить визволитися від існуючої загрози деструктивного застосовання цеї сили. Ця справа вже не є тільки справою державних та міжнародних комісій для контролі атомової енергії, але справою кожного громадянина і кожної людини в світі, бо від цього залежить дослівно бути чи не бути кожному з нас.

Під цим оглядом на окрему увагу заслуговує стаття предсідника американської Комісії Атомової Енергії, Давида Е. Лилиенталя, надрукована в люстрованому недільному додатку „Ню Йорк Таймс" — з 11. січня. Цей безсумнівний авторитет в атомових справах вже в самому заголовку статті підкреслює, що „атомова енергія є **вашою** справою", Короткий зміст цеї знаменної статті такий: Загально спостерігається тенденцію вважати атомову енергію виключно справою малого гурта спеціялістів та призначених до того окремих комісій. Видвигається твердження, мовляв, справа „національної безпеки" вимагає держати в строгій таємниці навіть дебати щодо атомової політики, як це було під час війни. Автор вважає цей погляд за цілком фалшивий і дуже небезпечний власне для національної безпеки. Атомова енергія не змінила фундаментальних прінціпів демократії, базованої на вірі в мудрість людської спільноти, якщо її вірно і ясно інформується про наявні факти. За долю людства повинні відповідати не комісії, але саме людство і до цього його треба приготовити та виховати.

В міркуваннях про саму атомову енергію, відому досі в практичному застосуванні тільки в характері деструктивної сили атомової бомби, автор стверджує ці самі тривожні вигляди на майбутнє, якщо людство не потрапить цих справ впорядкувати. Нова війна, в якій була б використана атомова енергія, означала б кінцеву катастрофу людства. Ці факти відносяться однаково до кожного громадянина в світі, без огляду на те, чи він живе в Ню Йорку, Вашинґтоні, Лондоні, Парижі, чи в Москві. Значення атомової енергії автор порівнює зі значенням сонця в природі, що є майже ідентичні. З тою тільки різницею, що ум модерної людини потрапив визволити цю космічну енергію та зробити її своєю слугою. Автор твердить, що атомової енергії сьогодні ще навіть спеціялісти не розуміють повністю. Але сьогодні вже у звязку з цею силою можна ствердити два найважливіші факти: 1. Протягом останніх 30 років людство навчилося про атомову силу більше, ніж за всі дотеперішні віки і 2. протягом найближчих років, імовірно одної декади, пізнання і визволення атомової енергії може зробити революцію в усіх дотеперішніх концепціях людського життя. Це легко сказати, але важко збагнути. Атомова енергія може створити новий світ, але може теж безслідно знищити старий. А це вже є аж надто великою причиною, щоб широкий загал не тільки в межах можливостей основно познайомився з цілою проблемою атомової енергії, але теж забирав в цих справах голос. Це відноситься головно до американського народу, твердить автор, висловлюючи рівночасно віру і переконання, що ніхто краще не може вирішити цих основних справ людства, як власне збірний ум народу. На цьому прінціпі побудована американська демократія, яка вже дала такі благодійні наслідки не тільки для самої Америки, але й цілого людства.

Слово від старих іміґрантів

В „Свободі" з 10. січня б. р. поміщено „Лист до американських українців від нового іміґранта", якого написав „бувший директор української гімназії в Зальцбурзі", що прибув тому два місяці до Злучених Держав і є тепер „робітником у фабриці".

Притоку до написання цього листа, в якому в ядерний спосіб змальовано важке життя та культурні й мистецькі осяги наших скитальців в Европі, дало це, що в Америці мало би бути багато таких українців, які роблять „велику кривду" скитальцям, думаючи про них, що це „здеморалізовані особи", які „сиділи бездільно по таборах, займалися чорною торгівлею, а в найкращому разі політиканствували". Таке, як пише автор листа, мали говорити одні американські українці, а другі то таки відверто казали, „що не треба спроваджувати скитальців". Автор листа зазначує, що написав його тому, бо хоче бути „щирим" і як такий поділитися з американськими українцями тим, що „болить мене та моїх товаришів недолі, тих, що тут опинилися, і тих, що коротають життя по таборах в Европі".

Цього листа ми видрукували без усяких змін і тому саме, що ми так зробили, хочемо теж „щиро" відповісти від себе в тому переконанні, що так теж відчуває подавляюча більшість свідомого українського загалу в Америці.

Це правда, що між американськими українцями є такі, що не відчувають трагічної долі України, а в тому наболілої душі та терпінь і таких жертв її поневолення, якими є українські скитальці в Европі. Большевики, наприклад, є ворогами скитальців; є ними теж і ці, що ніби кажуть, що вони не є большевиками, але пересяклі їхньою отруєю. Не радіють скитальцями ще й такі, що завжди все тільки критикують, особливо тоді, коли такою „к р и т и к о ю" хочуть звільнити себе від жертв на якісь народні потреби, чи від якоїсь народної, безкористовної праці, а тепер від висилки афідевіту і т. п. Нарікати на скитальців можуть навіть і добрі люди, що дістають „довірочні інформації" зі скитальщини, в яких часто добрими, патріотичними та ще й демократичними являються тільки ті, що „інформують"... Таких листів дійшло до Америки чимало. Знаємо про це, бо ж нам наші читачі дещо з цього надсилають до нашого відома. Та все це такі явища, які можна завважити в кожній етнічній групі в Америці. Але чи ці речі дійсно заважують? Чи всі етнічні групи не працювали і далі не працюють з усіх сил, щоб допомогти своїм рідним в Европі, зокрема своїм скитальцям? Чи навіть між „старими американцями" не пішла завзята акція в обороні переміщених осіб, яка заставила змінити своє неприхильне становище до них навіть Американський Леґіон та сильні робітничі юнії? Чи ті між американськими українцями, які тут від довгих десятків літ втримують і розбудовують народне й церковне життя і постійно жертвують на „старий край" та піддержують усяку акцію допомоги визвольним змаганням українського народу, не були і далі не є цілою душею за ратування українських скитальців? Якби тільки дістались до Америки ті десятки тисяч українських скитальців, яким уже американські українці вислали афідевіти кількома наворотами, щойно тоді пізнати можна б наглядно їхнє правдиве серце. Це є те, що є важне і рішальне в таких справах і на що треба звертати увагу.

При кінці додамо, що дорікаючи нам за поміщення цього листа, пише один наш громадянин з Шікаґо ось що:

„Розбовтуванням та розбубнюванням таких болячок ран не заґоїмо... Люди людьми, нині наговорили собі, а завтра помирились. До того ми свої люди! Чи не було подібне з нами, коли ми були „новими" іміґрантами і сварились зі „старими"? А прецінь воно вже давно забулось... Тиж памятаймо, що приїзджають різні люди... І різна буває „вдячність". Не всі ми ідеальні, не ідеальні й всі скитальці..."

Праця новочасного конгресу

У понеділок 12. січня президент Злучених Держав Гері С. Труман предявив конгресові до передискутування й прийняття федеральний буджет у висоті $39,669,000,000. Його відразу скритикували неприхильно конгресмени з Республиканської партії, головно за те, що він незвичайно високий. Що він дійсно високий, це правда. Теперішня генерація американців памятає ще часи, коли (в початках біжучого століття) видатки в федеральнім буджеті виносили лише пів більйона долярів, але й тоді нарікали на великі видатки, хоч ці видатки покривав уряд тільки з мита, наложеного на закордонні товари, з приходів пошти і т. п. Особисто доходовий податок на покриття федеральних видатків введено, як звісно, щойно в 1913 р.

Теперішні докори на високий буджет можуть бути оправдані хіба тому, що на їх покриття треба накладати високі податки, а хто ж з нас не бажав би зниження податку? Податкові тягарі відчуває кожний і кожний радо привітає змагання до їх зниження. Та чи це можна перевести, ще вже інше питання. Бо ж і з конгресменів мало хто визнається на податкових справах.

Саме з нагоди останніх послань і звітів президента прилюдна опінія звернула увагу на великі завдання, які мусять сповняти теперішні конгресмени. Щоби лише перестудіювати федеральний буджет, зладжений фаховими знавцями закордонних і внутрішніх справ, на це треба високо освіченої людини. В американськім федеральнім буджеті згадано справи, які відносяться до яких 50 різних країн, а пересічний конгресмен повинен би щось про ці країни знати. Коли говориться про американські нафтові контракти в Сирії, то конгресмен мусить знати хоч дещо зі сучасної історії країни та її володаря, Ібна Савда. Павкер, яка скинула з престола румунського короля Михайла, мусить бути предметом уваги американського конгресу, а безупинні пограничні спори між Югославією й Трієстом мусять прикувати увагу американського законодавця до спричинника тих впорів, маршала Тіта. Дальше такі імена, як Гоксга або Чіянґ-Кай-Шек заставляють до глибоких студій політичних відносин тих країн, які вони репрезентують, а імена Пакістану, Туркестану, Ірану, Іраку, є тепер такі важні, як Греції або Франції. Усе те відбивається в теперішньому конгресі і члени конгресу не можуть датися збити з пантелику якомусь урядовцеві з департаменту стейту, коли прийдеться їм обговорювати закордонну політику Америки.

(Докінчення на стор. 3-тій)

ОЛЕКСІЙ АНДРІЄНКО.

Я БУВ НА „РОДІНЄ"

4)

Чи ж в дійсности є таким мирний селянин багатородючої України. Чи ж в дійсности є таким росіянин або багатир-сибіряк?

— Ці ж самі люди сто років тому назад, які можливо, були керовані сильнішою жагою помсти і почуттям ненависти до ворога, виганяли наполеонівські війська із рідного краю і ввійшли в Париж. Чому ж тоді нічого не трапилось подібного сьогоднішньому варварству? Чому тоді парижани захоплювались переможцями? Чому царя Олександра закидали цвітами і він міг вільно сидіти в ложі парозької опери, не боячись пострілу в спину? А французи навіть після поразки продовжували любити свого Наполеона.

Кривава оргія під червоним прапором потрібна була Сталіну, потрібна була Кремлю для розкладу моральної сили армії, для того, щоб героїв визвольної боротьби зробити бандитами, щоб борців за волю зробити рабами злочину. Для світу не є таємницею, що червона армія перемогла ворога, але після перемоги готова була здійснити свою давню мету „наведення порядків" в своїй власній країні. Після перемоти над німцями солдати з великим бажанням пішли б додому з метою добитись волі для себе самих. Для перемоги над ворогом Кремлеві треба було пустити в рух такі гасла, які могли потім повернутись іншим кінцем і вдарити по йому самому, тобто по всій керуючій банді, яка насильно утримувала владу над народом. Треба було звернути армію з того шляху, втопити бажання волі в морі крови, злочинах, грабунках, п'янках і насильствах. Гарно і обмірковано був звільнений дикий інстинкт, дрімаючий у змученого війною салдата. Виконавши ганебну справу, потонувши в багні, червоноармієць прокинувся після двотижневого піяцтва з тяжкою головою, його загризала совість, а сам він не здатний вже був до будьяких дій. Тоді на нього зразу ж накинули нову петлю; розстрілами, жорстокими наказами, зробили його знову слухняним рабом і погнали на виконаня сталінсько-стахановських п'ятирічок.

Грабували магазини і помешкання. Ми, голодні і роздіті, не змогли втриматися від спокуси. Риючись в чужих гардеробах, ми вибірали собі вбрання, капелюхи, білизну. Нас неможливо було впізнати. В ладному вбранні ми знову ставали подібними на людей. Вигляд у наших дівчат зовсім змінився. Звикнувши за довгий час до того, що вони ходять в розірваних черевиках і панчохах, в брудних спідничках і роздертих блюзках, ми невпізнавали їх в нових сукнях. Які ж вони прекрасні.

Михайло не міг налюбуватись Тетяною — 22-х річною дівчиною з Умані, з якою працював разом в одному цехові останні три роки, не помічаючи, що вона дійсно була гарненькою. Він мотався по місту, шукав для Тані перстенів, черевичків, сукенок, чи чогось іншого. Якось він приніс був одразу 12 пар черевичків.

— На, вибірай! — сказав він, кидаючи під ноги їй мішок з взуттям.

— З усіх „фрау" постягав.

— Але навіщо стільки? — сказала вона, зніяковівши.

— Ну вже одну приміряю.

Вона вибрала одну пару, решта не підходили. Михайло зібрав непридатну решту, знову скидав у мішок і виніс на смітник. Потім він приніс їй кравецьку машину.

Наші почали перебиратися в залишені німцями помешкання. Бараки пустіли. Через декілька днів Таня соромлячись, але з задоволенням сказала „так" на коротке й палке признання Михайла. Вони обладнали собі в бараці маленьку кімнату, відгородившись ковдрами від інших. Був призначений день на весілля.

Нове подружжя закидали подарунками. Ковдри, вбрання, радіо, ровери, посуд з тонкого хрушталю, срібний піднос, шкіряний плащ... Хтось прикотив дитячий візок.

— Як же все це додому завезете?

— Ну, тепер ви найбагатшими в селі будете!

— А куди поїдеш: до жінки чи до себе? — запитували сяючого від щастя Михайла.

— Відомо, до себе. Господарці порядок треба дати, — відповідав він, осмикуючи піджака.

— А ти, Таню, поїдеш до нього?

— Мені все одно, — відповідала вона вишукано спокійно, а сама тісніше притискалась до Михайла, глибоко з довір'ям заглядаючи йому в очі. — Там побачимо...

— Речі заберемо, — викрикував на підпитку Коваль, — не залишимо гадам. Досить попрацювали на них і маємо право. Коли б підрахувати, що нам належало, якби по закону платили, то і не це б мали отримати! Батьківщині потрібні... — він не міг підшукати потрібного, слова, махав рукою, а потім знайшов: — Батьківщині потрібні речі домашнього вжитку!

Тут же на весіллі було оголошено, що Марися та Петро теж одружуються. Випивали за них. Потім хтось запропонував одружити Валентина.

— А то пропаде хлопець.

(Дальше буде).

Свято Української Культури

(Комунікат Американського Відділу Наукового Товариства ім. Шевченка).

Тільки тиждень ділить нас від Свята Української Культури, що його влаштовує Американський Відділ Наукового Товариства ім. Шевченка в неділю 25. січня б. р. в годині 3-тій пополудні в салі Fashion Institute, 225 Вест 24-та вулиця в Ню Йорку. Тому, що оце свято матиме загально - громадський характер Управа Американського Відділу НТШ подає оці інформації для громадянства Великого Ню Йорку та околиці.

Перша частина Свята буде торжеством надання почетного докторату філософії проф. Кларенсови Манінґові, американському вченому та професорові Колумбійського Університету. Почетний докторат надав проф. Манінґові Український Університет в Мінхені та поручив свому представникові перевести цю функцію на місці.

В Святі візьме участь кількох американських вчених, приятелів проф. Манінґа. В часі того торжества проводитиме один із професорів Колумбійського Університету. В цій частині по врученню диплому промовить сам соленізант та д-р Л. Мишуга як представник Українського Народного Союзу, яка то установа найбільше причинилася матеріяльно до видавання творів проф. Манінґа в англійській мові про Україну.

Кромі проф. Манінґа гідність почетного доктора дістали також проф. Дж. Симпсон з Саскачеванського Університету в Канаді та д-р Арнолд Марголин, тепер проф. військового каледжу в Німеччині, бувший член Найвищого Сенату та бувший амбасадор Української Народної Республики в Лондоні, як теж член Української Делегації на Мирову Конференцію в Парижі від України. Відзначені вчені відомі зі своїх праць про Україну, виданих в англійській мові.

Спочатку плянувалося торжество вручення дипломів проф. Манінґови та проф. Марґолінові відбути разом в часі плянованого Свята Української Культури. Одначе проф. Марголин мусів вже з кінцем грудня 1947 виїхати до Европи, щоб обняти свою посаду, тому торжество вручення йому диплому почетного доктора відбулося дня 30. листопада 1947 приватно в домі його дочки в Ню Йорку в присутности невеликого гуртка приятелів д-ра Марголина. По короткій промові представника Українського Університету відповідав до глибини зворушений соленізант, обіцюючи решту своїх сил посвятити справі своєї української батьківщини.

В неділю, в часі Свята Української Культури, цей акт, який був довершений приватно, буде проголошений президією торжества, після чого промовить в імені неприсутного батька його дочка, проф. Любов Марголіна-Гансен.

Друга частина Свята буде немов започаткуванням діяльности НТШ на американськім континенті. Цю частину виповнять два реферати по українськи та по англійськи на тему: Стан Української Науки та її майбутність та „вклад українців в американську культуру". Перший реферат виголосить проф. Чубатий, другий проф. Лев. Добрянський.

В часі свята співатиме хор церкви Св. Юра під управою диригента Т. Онуфрика. Сестри Марія та Стефанія Боднарівні виступлять у вокальних частинах (сольо та дует), як теж виступить скрипак Андрій Карпа, який недавно прибув з Европи. Акомпаніюватиме піяністка п-нна Оля Дмитрів. Комітет Свята Української Культури подає до відома українського громадянства **ось такі зарядження:**

Прохається товариства Великого Ню Йорку вислати на це свято своїх представників з прапорами, які уставлені по обох боках сцени, будуть немов доказом всенародної вдяки для проф. Манінґа за його вірне інформування англосаського світу про Україну. Делегації з прапорами зволять явитися на салі вже в годині 2-гій. Прохається секретарів товариств, які задумують вислати свої делегації з прапорами, щоби негайно зголосили це письменно на адресу секретаря НТШ: Dr. R. Osinchuk, 236 E. 13th St., New York 3, N. Y.

Тикети на це свято продаються вже тепер в адміністрації „Свободи", Джерзи Сиnear, в склепах гром. Задорецького 151 Ave. A, M. Сурмача та в редакції Українського Квартальника 11 E. 7th St. в Ню Йорку. Кромі того тикети продаються по товариствах та парохіях. Прохається вчас набути карти вступу, щоб не було натовпу при касі.

Замовлені тикети можна собі відібрати скорше в льокалі Українського Квартальника, 11 Іст Сема вулиця, перший поверх, в днях 19, 20, 21, 22 січня вечером між годинами 5—8, або при касі в день свята. Замовлені білети вважається за продані. Каса буде відчинена вже від години 1-шої в день свята.

Уряників товариств та других установ, які взяли тикети до розпродажі, прохається гроші та нерозпродані тикети звернути найдальше до дня 20. січня в льокалі Українського Квартальника в поданих вище годинах. Урядники товариств в Нюарку можуть гроші та нерозпродані тикети складати так само найдальше до дня 20-го січня до рук дир. Каськова в Українській Централі.

Подаючи оце до відома Шановного Громадянства Комітет Свята Української Культури прохає земляків та землячок взяти масову участь в тому святі, а продавців тикетів використати останні дні для повної розпродажі тикетів. Дохід із Свята Української Культури призначений вповні на видання наукових праць наших вчених, згуртованих біля Наукового Товариства ім. Шевченка в Европі. Масовою участю даймо доказ, що ми діти культурного народу.

ЧОМУ СПІЗНЮЄТЬСЯ ПОШТОВА ДОСТАВА „СВОБОДИ"?

Як уже повідомлялося в „Свободі" з 8-го січня, в друкарні „Свободи" тепер вставляється нову друкарську пресу і від цього часу щоденник друкується „на сусідах", в чужій друкарні. У висліді, „Свободу" доставляється з друкарні зі серіозним запізненням і її поштова експедиція перетягається аж до чергового дня. Це й є причиною, чому пошта доставляє „Свободу" майже з цілоденним запізненням. Всі інші неточності в доставі „Свободи" є викликані іншими, вже цілком незалежними від нас причинами, як місцевими поштовими урядами, зимовими комунікаційними труднощами і т. п.

Після відмонтовання старої преси, в приміщеннях друкарні вже переводиться ремонт і негайно почнеться вставляти нову машину. Праця потриває ще приблизно два тижні і „Свобода" знову будеться друкувати на власній, вже новій машині. Тоді теж поштова експедиція буде йти старим порядком. Адміністрація щоденника поробила всі можливі тільки заходи, щоби ці необхідні зміни не перервали нормального випуску газети, проте годі було оминути деяких незначних неточностей, за які прохається пробачення.

Адміністрація „Свободи".

Проф. М. Чубатий.

Українська справа сьогодні

(Доклад, виголошений на Панамериканській Українській Конференції в Ню Йорку).

4)

(Докінчення)

Історична роля української політичної еміграції.

Тому в цій останній справі спадає прямо історична роля на українську політичну еміграцію, серед якої найшлося багато інтелектуалів, доложити всіх сил, щоб зберегти українську національну культуру на чужині незакапареною московськими налетами. Нині для української культури така ситуація, що культурні надбання українського народу продовж останніх сто років можуть пропасти на все для України, коли вони не будуть взяті під печаливу опіку українських скупчень по цілому світі поза Советами.

На цьому не кінець. Жива нація не може стояти на місці, вона мусить розвиватися. На українській еміграції спочиває обовязок плекати українську культуру дальше та її розвивати по напрямних 1000-літнього розвою українського духа до часу, доки вона не найде свого природного опікуна в державній владі вільної України. На еміграції духова еліта українського народу має завдання усталити основні прикмети української духовости та віднайти історичну місію існування української самостійної нації на сході Европи. Без національного ідеалу, без зрозуміння свого історичного призначення, поневоленій нації дуже важко боротися за своє національне існування і визволення. Другі нації, як польська, італійська та інші, дуже часто саме серед політичних еміграцій виробляли свої основні національні ідеології. Новочасному українству треба мати свій національний ідеал, що вестиме його до обіцяної землі, до вільної України.

Чи можливий компроміс України з Москвою.

Нині розгорнувся фронт боротьби поміж Україною та Москвою за фізичне та духове існування самостійної української нації. Річ природна, що де є боротьба, там можна б говорити й про замирення. Тому хочу ще порушити питання чи є яка можливість замирення поміж Україною та Москвою.

Теоретично така можливість є. Москва постійно повторює, що саме тепер є „співжиття" України з Москвою і цю пусту теорію, чисту форму без змісту, українські комунофіли приймають за правду та твердять, що українська держава вже є, дарма, що в Україні не то держава, але навіть куца автономія не існує.

В пусті рамки Української Соціялістичної Радянської Республики Москва ані не думає вливати дійсного змісту, допустити український нарід бодай на співгосподаря своєї землі. Москва, зрештою, цілою своєю істотою, засвідченою цілою історією московського царства, показує, що вона органічно неспосібна відноситися до інших народів, релігій та культур толерантно та свободолюбно. Компромісом притягати до себе народи Москва не вміє, тільки вміє тримати їх в залежности брутальною силою.

Тому всякий позірний компроміс України з Москвою означав би тільки повну національну капітуляцію України, себто національну смерть. З українського боку було багато доброї волі найти компроміс з червоною Москвою в роках 1923—1928, себто в часі так званої українізації, одначе без результату. В Москві немає доброї волі відступити від ідеалу Петра І. — створити одну російську імперію з одним русским та московсько-православним народом.

Тому для збереження свого національного „я" та для створення можливостей матеріяльного і духового розвитку української талановитої нації на своїй багатій землі — Україна мусить відірватися від Московії.

Для досягнення тої мети Україна мусить мобілізувати всі свої національні сили та сили інших народів Советського Союзу і поневолених ним держав-сателітів. По обох сторонах, по українському боці та по боці наших сусідів, є ще різні пересуди недавної боротьби, які конечно треба доброзичливим порозумінням розвівати, коли московська тюрма народів має бути розвалена.

Україна та її відношення до західної демократії і комунізму.

Визволення України ледви правдоподібне навіть при допомозі народів поневолених Росією, чи навіть при допомозі примусових держав-сателітів червоної Росії. При нинішній воєнній техніці та при нинішній мілітарній силі Советів таке визволення може наступити або в часі нової революції в Росії, або в часі війни поміж західними демократичними державами та Москвою. Можливість революції в Советах є мало правдоподібна, натомість друга можливість не є виключена. Тому на випадок світового конфлікту Україна фізично опинилася б в таборі Москви, одначе душевно вона по стороні демократичних держав. Важне тільки чи великі демократичні держави рішені слабу сторону Советів — українські революційні можливості — використати як слід.

Ані Злучені Держави Америки, ані Британія ані Франція своєї політики супроти справи визволення України не здеклярували. Тому не треба піддаватися небезпечним ілюзіям, що конфлікт зі Советами є рівнозначним з походом західної демократії визволяти народи зі советської тюрми, в цім й Україну. Може бути інакше, тому політичний провід українців в Европі мусить вести політику національної гідности та виробити собі в демократичних державах повагу рівнорядного партнера в боротьбі за волю народів.

Українці Америки, Канади, Бразилії, Аргентини та інших держав мають перед собою велике завдання інформувати англосаський світ про Україну та її боротьбу за волю. Одначе їх політика мусить покриватися з політикою їх держав. Українська справа як самостійна справа міжнародньої політики вже дозріла та жде на свою справедливу розвязку. Я вірю, що ця розвязка прийде скоро, ще за памяти нашого покоління та мрія наших предків буде сповнена: Україна стане незалежною, а український нарід справжнім господарем на рідній землі.

Праця новочасного конгресу

(Докінчення зі стор. 2-гої)

Ще перед першою світовою війною секретар неодного конгресмена часто ліпше визнавався на справах державних і закордонних ніж самий його наставник. Тепер ті часи вже минули, бо конгресмен мусить вважати на свого секретаря так, як вважає Федеральне Бюро Інвестигацій, чи часом в його канцелярії не „урядує" прислужник закордонної тоталітарної влади і чи не вводить його в блуд нарочними помилковими інформаціями.

Коли йде про відносини до Мексика, то конгресмен мусить розумітися не лише на пачкованні небажаних іміґрантів до Злучених Держав з тої країни, але теж і на ротно-ратичній недузі в худоби, щоб не допустити до руїни стану худоби в Злучених Державах. А коли говориться безупинно про атомову силу, то треба йому знати, що це таке атом, що електрон, протон, що нютрон. А як пишуть про вищу вартість субмарин в теперішній війні у звязку з радаром, то конгресмен мусить добре вважати, чи це жарт, чи правда, коли запанувало загальне поняття, що повітряна сила в модерній війні перевищає всі інші роди зброї.

Ще донедавна конгресмени могли вважати поїздки закордон за свого роду вакації. Але останнє літо виказало, що делегація 100 конгресменів, яка їздила на відвідини Европи на студії відносин для Пляну Маршала, це був американський конгрес на засіданні за кордоном. Підчас свого повороту конгресмени відбували правильні наради на кораблі і радилися, яке їм становище зайняти в одній чи другій справі після повороту. Ті конгресмени, що виїхали на студії Панамського Каналу у свобіднім часі, причинилися до цього, що американський уряд не завагався забрати своє військо впродовж 48 годин після невдачі з договором між Америкою й Панамською республикою. Це вказує, що уряд знав докладно різні можливості і міг рахувати на підтримку в конгресі.

Праця новітнього конгресу не полягає на самій участі членів у прилюдних нарадах, які тривають по 5 годин денно. Такі засідання це лише формальність, а до деякої міри відпочинок для пересічного члена. Найважніша праця конгресмена полягає в отих студіях і нарадах комісій, де підготовляються проекти й де зударяються різні погляди. Тому то таку велику вагу привязують знавці парляментарного діла до ухвал в комісіях.

Накопичення праці в американському конгресі під теперішню пору є очевидне. Переслухання в конгресових комісіях оприлюднюються день-у-день і ввесь загал може слідити за працею цілого конгресу й поодиноких його членів. Коли б так хтось із конгресменів хотів занедбати справи, які назрівають до вирішення кожного дня, він безповоротно загубився б серед них вже в короткому часі і зійшов би зо сцени так, як щезали нераз з овиду найбільші таланти, коли занедбали творити нові діла. Світ потребує не лише таланту, але й праці й це відноситься теж і до праці американського конгресу.

ПІДГОТОВКА ДО НОВИХ ДЖАБІВ

Без огляду на це, яким шляхом піде розвиток Америки в найближчій майбутности, американський промисл приготовляє для себе вже тепер 5,000,000 нових технічних робітників. Це є мужчини, жінки, хлопці й дівчата. У професійних школах в різних околицях Злучених Держав находяться тепер три рази тільки учнів, що їх було перед війною. Вони приготовляються до робіт („джабів") у робітнях, фабриках, крамницях. Тому, що війна принесла з собою велитенське число нових винаходів та уліпшень, роботи в підприємствах стали складніші й тому по цілому краю позакладано велике число підготовчих інститутів. Вони є втримувані федеральними, стейтовими та муніципальними фондами, але теж і приватні підприємства не щадять грошей на такі фахові школи. Американське Товариство Професій саме відбуло свій зїзд в Лос Анджелес, у Каліфорнії, й його звіти виказують, якою дорогою підготовляє для себе робітників американський промисел.

Оці вісті важні для батьків, що мають у своїх домах молодь, яка кінчить обвязкову прилюдну школу-вселюдну й середну („гайскул"). Нові імігранти, які поселюються на постійно в Америці, повинні теж звернути на них свою увагу й увагу таких земляків, які збираються приїхати в Америку.

Загальний плян технічного вишколу такий: Нові професійно - технічні інститути мають дві цілі на оці: пристособити робітників для підприємств і дати спромогу хлопцеві-дівчині замолоду пристособити себе до фахової праці, щоб на старші роки мати „ремесло в руках".

На нормальнім ринку праці, як кажуть учителі професійних шкіл, багато підприємств не хочуть приймати робітників понижче 20 років життя. Технічні інститути дають спромогу збільшити можливість заробітків такій молоді, що не думає йти до колегії чи університетів. Ці школи це наче 13 та 14 піврік науки в прилюдних — народніх — школах.

Школи уладжують курси торгівлі, інженерства, технічного вишколу — все те середнього або нижчого типу, хоч є й у вищих школах різнородні вищі курси. Урядовець Федерального Бюра Освіти виявив, що на професійний вишкіл молоді уряд видає понад $400,000,000 річно. Багато прилюдних професійних шкіл дістають федеральну підмогу, а це значить, що наука на таких курсах буває цілком даремна, або за низькою оплатою. Яких 12,000 середніх шкіл („гайскул"), тобто половина усіх гайскулів в Америці, улаштовують професійні курси і вони легко доступні для кожного.

Деякі стейти, як от стейт Ню Йорк, отворив пять дворічних технічних шкіл цього року в таких промислових осередках, як Ню Йорк або Бофало. Тепер є всіх 11 таких шкіл у стейті. У сьому стейті є 6 рільничих і технічних шкіл ще з часів депресії з 1930 рр. Місто Лос Анджелес, у Каліфорнії, отворило торговельний інститут, а тепер задумує отворити школу для робітників, що працюють при направі кораблів та при добуванні нафти. Подібні школи плянує місто Милвокі, місто Клівленд, а стейт Орегон перебрав бараки в Кламат Фолс, де находилися на видужанні моряки, на професійну школу для юнаків від 16 літ життя.

Як користають робітники з професійних шкіл?

На це нема однієї системи. Взірці різнородні. Вилиєм Раше, директор Професійної Школи („Вокейшенел Скул") у Милвокі, каже, що робітники, які підготовляються до фахової праці, проводять від двох годин до цілих років на науці. Він подає приклад з одного завзятого механіка, який дістав працю при оперуванні однієї машини. Наймившися до праці, він завважав, що не знає помірів. З острахом прибіг до Професійної Школи, де впродовж двох годин навчився, як робити поміри при допомозі приладу Верніера і втримав свій джаб. Очевидно, що опісля він дальше ходив на курс і підготовив себе до складніших робіт.

Учень, що покінчив курс направи годинників у Ню Йорку, по чотирьох роках праці заробляє тільки, що його річна платня дає число з пяти цифр (отже понад $10,000). В Купецькім Підготовчім Інституті (Мерчандайз Трейнинг Інститут") у Лос Анджелес, студенти ходять до школи по три години денно, а до того працюють по чотири години кожного дня і цілий день в суботу в крамницях. Отже тут получена книжкова наука з практичною. Є такі школи, що дають працю своїм учням на літо, або придумують різні способи, щоб допомогти учням утримати себе. Так, напр. при однім джабі працює двох студентів на переміну, щоб лише робота була виповнена. Отже учні працюють половину робучого дня, а підприємство має запевнену повну обслугу одного робітника. У місті Санта Моніка, в Каліфорнії, ходять на нічні ремісничі курси 700 студентів, а на денні лише 600.

Згадані школи та курси це лише приклади. „Мудрій голові, доволі дві слові". По нитці можна дійте до клубка. Багато відомостей про фахові школи може дати місцевий поштовий уряд. Місцева шкільна рада має все під рукою спис професійних — промислових, торговельних, технічних, механічних — шкіл і курсів. Досвідчені ремісники й робітники можуть сказати про свої досвіди.

Молодь, що ходить до школи в Америці, не має труднощів з мовою. Свіжі імігранти можуть на початку взяти яку небудь працю і ходити на безплатні курси англійської мови в прилюдних школах. По якімсь часі можуть перейти на професійний курс — денний, чи вечірний. Мрії, з якими багато нових імігрантів приїздять в Америку, є можливі до осягнення через приноровлення до відносин. Треба лише завзяття й витревалости.

HEALTH HINTS

("Health Hints" is a regular contribution to this paper by The Medical Society of New Jersey. Questions should be addressed to the Office of the Society, 315 West State Street, Trenton 8, N. J.)

DAT OLE DEBBIL—RHEUMATISM

OLD fashioned rheumatism has been with us since time immemorial as is testified by skeletons unearthed in ancient Egypt, dating back to pre-dynastic times. The stiffening joints of our own grandparents as they approached old age give ample testimony of its universal prevalence. Significantly, the National Health Survey revealed rheumatism as the most prevalent disease in America today, the second most important cause of disability and chronic invalidism and the fourteenth cause of death in this country.

Unfortunately, rheumatism has no glamorous side to stimulate or capture public interest to the point where national foundations are formed to direct research into the cause, prevention and cure of this prosaic but most disabling disease. But there are more remedies for rheumatism than most other ailments, which indicates the stubbornness of the condition and its elusiveness to corrective measures.

For a better understanding of rheumatism it is well to divide the condition into two general classes: the first, called Rheumatoid Arthritis, affecting people in the ages of 20-50, and the more common type called Osteoarthritis, usually affecting persons in middle life and older.

The first type, Rheumatoid Arthritis, often begins in the fairly young adult, affecting the first knuckles of the fingers and other smaller joints, also affecting the entire spine. The onset is slow and often insidious, but soon there is noted stiffness and atrophy of the adjacent parts. Infection, lowered resistance and poor health play an important part in causing this condition and much may be done to arrest the condition if the patient seeks assistance and takes the necessary steps to remove focal infection such as teeth, tonsils and other diseased tissues and build up the general health and resistance of the body to the infectious agent responsible for the condition. Neglect of this type of rheumatism may lead to severe crippling at a very early age and cause lasting invalidism.

The second type of rheumatism, Osteoarthritis, is the result of ordinary wear and tear on the larger joints, including the spine, hips and knees and it also affects the terminal finger joints. A lifetime of hard toil will predispose to this condition. It is usually less crippling than the first type, but early recognition of the first stages of the condition should lead to a change of occupation to less laborious work in order to avoid the more severe stages.

Both types of rheumatism are likely to lead to considerable disability and eventually prevent earning a livelihood unless the early symptoms are recognized and prompt steps taken to arrest the progress of the disease. Unfortunately, the local joint changes are irreversible and once the damage is done, little can be done to restore normal function to the damaged or destroyed joints.

Much can be done, however, to alleviate the symptoms and to add to the comfort of the rheumatic patient. Often it is possible to adjust his life to new usefulness and new satisfaction. The disease is gradually yielding its secrets to medical investigators, and consequently the prospect for the victims of rheumatism is ever brightening.

СМІХ — ЦЕ ЗДОРОВ'Я...

В горах.

Вона: Як важко йти вгору, придався б якийсь кінь або осел...

Він: Зіприся на мене, золотко.

—o—

Вирішив.

Ірина: Як ти думаєш, чи інтелігентний юнак це добрий матеріял на чоловіка?

Олег: В жодному випадкові. Інтелігентний юнак взагалі не жениться!

ВПИСУЙТЕ СВОЇХ ДІТЕЙ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗУ

—o—

СКРЕНТОН, ПА. — Відділ 123 повідомляє своїх членів, що **річні збори** відбудуться в неділю, 18. січня, зараз по Сл. ожій, в церковній гали на Норт Мейн ул. Просимо членів явитися на збори, бо є важні справи до полагодження. На зборах буде звіт уряду за 1947 рік і вибір уряду на 1948 рік. — За уряд: М. Іванців, предс.

КАРТЕРЕТ, Н. ДЖ. — Тов. Запорозька Січ, від. 342, повідомляє всіх своїх членів, що на річних зборах вибрано такий уряд на 1948 рік: І. Савчак, предс.; І. Сокальський, заст.; І. Маркович, секр.; Г. Гайдук, заст.; Н. Крупа, кас.; П. Білінський, заст.; Г. Волянський, Ф. Гайдук і В. Гадиняк, контрольори; Я. Бартко іТ. Дацко, доз. хворих; В. Гадиняк, хорунжий; В. Лещак, кошовий. Збори будуть відбуватися в 3-ту неділю по першім в церковній галі в годині 2. пополудні. Перші місячні збори відбудуться в неділю, 18. січня. Просимо всіх членів являтись на збори кожного місяця. Котрі члени платять по зборах, томусять це зробити не пізніше як 24. січня, бо секретар мусить вислати розмет до Союзу кожного місяця завчасу. — І. Савчак, предс.; Н. Крупа, кас.; І. Маркович, секр.

МАНЧЕСТЕР, Н. Г. — **Річні збори** Бр. Пр. Діви Марії, від. 178, відбудуться в неділю, 18. січня, в годині 12., в церковній галі. Просимо всіх членів прийти на ці збори, бо буде вибір урядників на 1948 рік. — Н. Беднарчук, секр.

Uncle Sam Says

Benjamin Franklin said that it was not what a person earned but what he saved out of his earnings that counted. Millions of Americans who are buying Savings Bonds regularly know Ben Franklin was right. An allotment of $3.75 a week for Bonds for 10 years would provide you with $2,163.45. In your own interest, you should be as wise as millions of your countrymen today who are practicing what Ben Franklin preached—thrift gets results.

ПОСМЕРТНА ЗГАДКА

Дня 14. січня 1948 р. померла в 60. році життя

АГАФІЯ КІЦЕНЮК,

члениця Сестр. Любов, від. 37 У. Н. Союзу в Елізабет, Н. Дж.

Покійна походила з села Псари, пов. Рогатин, Західна Україна. Полишила в смутку мужа Івана, сина, чотири дочки і двох внуків.

Похорон відбудеться в суботу рано дня 17. січня 1948 р. з дому жалоби, 213 Vine St., Elizabeth, N. J., до української гр.-катол. церкви св. Володимира.

Просимо всіх членниць взяти участь у похороні.— В. ЇЙ П.!

Анна Гнатюк, секр.

ПОШУКУВАННЯ

ПЕТРО ТРУСЯК

син Теодора Трусяка, з села Вапівці, пов. Перемишль, пошукує вуька, **АНДРІЯ ТРУСЯКА,** який в останніх роках перед війною жив в околицях Ню Йорку. Відомості прошу слати на адресу:

Aschaffenburg, Piónier Kaserne, D. P. Camp, Germany, U. S. Zone

ІВАНА ЛЕВИЦЬКОГО І РОЗАЛІЇ ҐРЕЙ (GRAY)

Пошукує **ЮЛІЯ СІРКА** уроджена в селі **Вірочко,** біля Перемишля.

Голоситися на адресу:

**F. T. WASYLOWSKY,
636 N. ST. LOUIS AVENUE
CHICAGO 24, ILLINOIS**

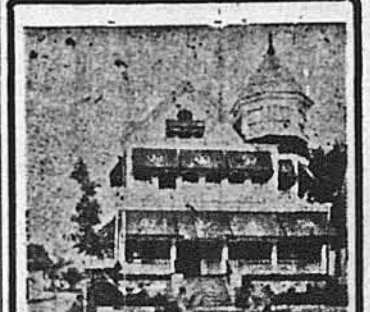
ПРАЦЯ

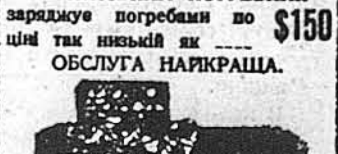
ПОТРІБНО ЖЕНЩИН

RELIABLE, mature WOMAN, general housework—no laundry, own room and bath—must like children. Happy —pleasant home. $25 weekly.
Call Montclair 3-1549, reverse charges

НАПРАВА ПЕЧЕЙ

ЩАДІТЬ У ЛЕГКИЙ СПОСІБ... КУПУЙТЕ СВОЇ БОНДИ ЧЕРЕЗ „ПЕЙРОЛ СЕЙВІНГС"

ТАРЗАН, ч. 1764. Розумна Нкіма.

Коли Тарзан ждав на ділання ліку свого власного виробу, він зняв і вичистив шкіру леопарда.

Нкіма тимчасом шукала за овочами, щоб приспішити виздоровлення Джени.

Коли Тарзан лагідно накрив Джену мягкою шкірою леопарда, вона отворила очі й усміхнулася.

А Нкіма зі свойого становища високо на дереві слідкувала за бандою очайдухів, які йшли в напрямі до схоронища.